

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și insertiunile se plătesc înainte.

Dare de seamă despre lucrările ministrului pentru agricultură.

IV.

Pomărit și legumărit.

După conscrierea oficioasă publicată de ministru, Ungaria are în prezent cam 60 milioane de pomi roditori, dintre cari jumătate sunt pruni.

Pentru-ca pomăritul să formeze un izvor de venit corăspunzător, este de lipsă a înmulți acești pomi barem de zece-ori și este de lipsă a *cultiva soiuri puține, dar' căutate în piață.*

Pentru a conduce pomăritul țerii în direcția recerută, s'a format în ministru o secție anume pentru aceste treburi, în fruntea căreia este pus inspectorul general pentru pomăritul din țeară, care are la dispoziția sa 2 comisari, 2 inspectori și 2 învățatori ambulanti, pentru serviciul extern. Aceste organe au vizitat în anul trecut 114 comune, unde au dat învățăturile de lipsă și au ținut 56 prelegeri, la cari au luat parte 1287 ascultători.

Pentru cultivarea grădinarilor statul susține mai multe școale, anume:

Școala superioară din Budapesta, primește elevi cari au absolvat 4 clase gimnasiale și în cursurile sale de 3 ani îi crește de grădinari, provăzuți cu cunoștințele practice și teoretice de lipsă.

În Turda, Lőcse, Bocskó și H.-M.-Vásárhely primește țărani, cari în decurs de un an, se instruează în toate lucrurile de grădinărit.

Ear' pentru instruirea învățătorilor dela școalele populare în treburile grădinaritului, ministrul și în anul trecut a ținut cursuri anume în diferite părți ale țerii, la cari au luat parte 80 învățatori.

Tot pentru a lăți cunoștințele de lipsă în ale pomăritului și grădinaritului ministrul edă o foaie specială cu numele »Gyümölcs kertész«, care are 11 mii de cetitori.

Statul susține în diferite părți ale

țerii 20 școale de pomi, pentru a crește altoi nobili, potriviți trebuințelor pieței.

Din acestea școale s'au vândut în anul trecut 84.623 altoi nobili, ear' gratuit s'au împărțit la preoți, învățatori și țărani 141.504 altoi, ear' dealungul drumurilor țerii s'au sădit în acest an 31.000 altoi.

Tot din acestea școale s'au împărțit gratuit 1,111.920 pădureți și 102.650 mlădițe de altoit.

Pentru promovarea grădinaritului ministrul a dat ajutoare însemnate reuniunilor de grădinărit din Ungaria și Ardeal, pentru-ca acestea să procure sămânțe bune de legume și să le împartă gratuit la membrii sei.

Resultatele ajunse sunt mulțumitoare, pentru-că în multe locuri, mai ales în apropierea orașelor, se produc legume multe și bune.

Ce dezvoltare frumoasă a luat cultivarea legumelor în unele părți se vede și de acolo, că singur dela Neoplanta s'au expedit în anul trecut la Berlin și Breslau 20 vagoane de grumpile și fasole verde. Noi Românii și în această privință stăm rău de tot, cunoscut fiind, că țărani nostri decum se aibă legume de vândut, ei de regulă cumpără pe bani multe din legumele ce le trebuie la traiul zilnic.

Cultivarea grădinilor sale, trebuie să-l preocupe în viitor și pe țăranul nostru, spre binele seu!

(Continuarea urmează).

DR. IOAN MIHU

Roada câmpurilor.

Dările de seamă sosite din toate părțile țerii la ministerul de agricultură, dela raportorii economici, arată că starea sămăturilor a fost următoarea în cea din urmă treime (20—31) a lunii Iulie.

Căldurile arzătoare din ultimele 10 zile ale lunii, au făcut mari pagube. Toate spi-coasele și așa zicând peste întreagă țeara, au suferit din pricina acestor călduri nesămuite, și anume așa de mult, că și grăul, și secăra

și orzul și ovėsul, în foarte multe părți, a răsplătit cu mult mai slab pe economi, decât dacă nu le pârleau aceste călduri. Au perdut toate și în bunătațe și în cătățime (belșug). Din știrile raportorilor economici reese, că peste tot roada anului de față, a dat mai puțin și decât se aștepta, deși se aștepta să fie numai mijlocie.

Grăul, de toamnă și de primăvară, sămănat tot cam pe aceeași întindere ca anul trecut, a dat anul trecut 38¹/₂ milioane măji metrice, dar' ăstan abia dă 36¹/₂ mil., deci cu două milioane măji metrice mai puțin, ear' în ce privește bunătațea, încă cu 15—20% mai slab ca anul trecut, (mai ușor, mai pălit).

Secară a fost sămănată pe mai puțină întindere ca în alți ani, și și cătă s'a sămănat, a adus mari desamăgiri economilor, atât ca bunătațe cât și ca cătățime. Intreagă roada secărei se poate numi abia o mijlocie slabă. De tot vor fi doar' 10¹/₂ milioane măji m. de secară, față de 12 mil. de anul trecut. Ba nădejdiile legate de secări, sunt la sfârșitul lui Iulie, cu 80.000 măji m. mai slabe decum erau la mijlocul lunii.

Orzul de toamnă încă a dat napoi în prea multe locuri. Va da cam 6-3 măji m. de jugăr, de tot cam 11-3 milioane măji față de 13-41 mil. de anul trecut, deci și aici o scădere mare. În părțile muntoase orzoacele erau (la finea Iulie) în secerare, mai la țară în imblătire. Cea mai dureroasă desamăgire în orzuri au avut-o mai ales în ținuturile unde puneau mult orz pentru producția de bere.

Ovėsul n'a avut nici el soarte mai bună. A fost pălit și el rău de focul de Iulie, dar' l'au stricat tare și furtunile, ici-colo grindina, așa că roada lui în țară se poate socoti în parte mijlocie, în parte slabă mijlocie. Va da puțin peste 6 măji de jugăr, de tot 10-26 milioane m. m. față de 11-79 milioane m. m. din anul trecut.

Cucuruzul a fost și el împedecat în dezvoltarea sa și în formarea boabei, prin prea arzătoarea uscăciune. Pe alocurea a avut de urmare sbircirea și uscarea frunzelor. Ploile parțiale căzute cătră capătul lunii pe ici-colea, au mai înviorat cucuruzul, dar' o roadă bună se poate nădăjdui numai dacă timpul îi va fi priincios macar de-aci încolo.

Grumpenele (grumpilele, baraboi) au dat tot nădejdi bune, dar' uscăciunea timpului de care vorbim, apoi ivirea de felurite insecte (goange) stricacioase lor, putrejunea și peronospora, — toate laolaltă pe multe locuri au făcut pustiiri în grumpene. Ploi

nouă, pot însă îndrepta bine grumpilele târzii.

Sămănăturile de grădină, păstăioasele și curechiurile, numai pe alocurea au putut trece cu pace peste arșițele ce le atinseră. Varza mai e stricată pe multe locuri de insecte păgubitoare.

Hămeiurile sunt hămesite rău după ploaie. Ca să se îndrepteze au lipsă de apă. Cele timpurii au fost culese, dând slab.

Inul și cânepa stau mai bine. Inul peste tot, cânepa în parte.

Tutunul a fost ofilit rău de secetă. Pe alocurea furtunile i-au despicat foile și așa l-au scăzut în bunătațe.

Napii de zahar și de nutreț supoartă doar' cei mai bine căldura, — dar' o ploaie bună i-ar ajuta mult și pe ei. Pe ici-colea îi strică goange rele.

Luțerna și trifoiurile au dat în costitura a doua și a treia, numai mijlociu, pe alocurea slab, dar' de calitate bună.

Pășunile au fost, pe cele mai multe locuri prefăcute în vetre pleșuve de cătră ferbințele zilelor din vorbă.

Vilele dădeau nădejdi mijlocii și slabe, ear' furtunile și timpul acesta, le slăbesc din ce în ce. Peronospora și rugina s'au ivit pe multe locuri. Stropitul urmează.

Poame vor fi puține în țară, și numai în unele părți ale Ardealului, roada pomilor va atinge măsura *mijlocie*.

Învățătura? Învățătura ce trebuie să o scoatem și din aceste știri despre starea roadei câmpurilor, este: Ca bunii nostri economi, să nu alerge iute-iute la târg cu fiecare ferdelaș de grâu ce au îmblătit, vinzându-l cât de ieftin, ci să se silească fiecare a-și ținea cât de bine grâul, căci poate ajunge mai în iarnă ori spre primăvară la mare căutare, cu preț cu mult mai bun, ca

FOIȚĂ

VINE MÂNDRA?

Umbra ramurilor negre
Tremură pe frunze pale,
Vântul tot respiră norii
Lunei plutitori în cale...

Pe poteca părăsită
Urcă badea și ottează
Și cu gândul se frământă:
Vine mândra să mă vază?

Uite 'n zare... Nu se vede?
Parcă-i dinsa... Pe cărare
Vezi o umbră? — Ei, bădiță,
Tot Ileana și-se pare!

Nu-i Ileana! Nu-i!... Și dorul
Umblă gata s'îl răpuie.
Urcă badea — după dînsul,
Numai umbra lui să suie...

Ear' din zare când privește
Peste codrii, lung ottează,
Tot întreabă... — Știe codrul
Vine mândra, să mă vază?...

Piron.

prețurile de batjocură, (1 fl. 35 cr.) ce se dau acum pentru el.

La bursă (marele târg) din Budapesta, au și început a se ridica prețurile bucatelor, și ele, după toate prevederile, se vor ridica tot mai mult. Dacă noi grăbim acum cu vinderea, pe când vor fi prețurile bune, nu vom mai avea ce vinde, ci vom cumpăra noi atunci — scump!

AGRICULTURA

Păstrarea grăunțelor.

Grăunțele se păstrează în coșuri de lemn sau de nuiele, în căzi, buți, și alte vase de lemn. Unii le păstrează în podurile caselor, în grânare întocmite anume, alții în găuri făcute în pământ.

Locul menit pentru păstrarea bucatelor trebuie să fie curat, svântat și așa că să se poată aerisa cu înlesnire.

E foarte bine dacă, înainte de a se așeza în straturi groase, grăunțele se pun în straturi numai de 30—60 cm. În această stare se întorc cu lopata, la început de câte două ori pe săptămână, după aceea câte odată și mai rar. Tractate astfel, grăunțele se uscă bine, și se pot păstra timp îndelungat, fără a se incinge, ceea-ce se poate întâmpla mai cu samă cu bucatele nu îndeplin coapte sau adus în stare jilavă.

Lucru de căpetenie la un grănar e, ca el să nu aibă crepături sau găuri, în cari gârgărițele și alte insecte (gânganii) să-și pună ouăle. De aceea găurile coșurilor trebuie astupate cu mare

îngrijire, după-ce mai întâi toate părțile au fost spălate cu leșie tare. Podurile caselor trebuie lipite sau ciruite, ear' magazinele pardosite și cimentate. Dacă toate aceste au și anumite întocmiri pentru aerisare, e și mai bune.

În unele orașe, unde se adună pentru negoț mii și mii măji de bucate sunt docuri sau magazii întru toate corăspunzătoare; în aceste întorsul bucatelor, cernutul, măsuratul, încărcatul, descărcatul și celelalte lucrări se fac într'un mod vrednic de mirare, cu ajutorul mașinilor.

STUPĂRIT

Gătirea stupilor pentru iernat.

Stupii încep încă din luna aceasta a se găti de iernat, pentru-că miere află acum numai puțină pe afară, ear' zilele se scurtează și nopțile devin tot mai răcoroase. Ca semne de gătire pentru iernat se pot privi: omorirea trântorilor, resfrângerea prăsierei de pui, astuparea pe dinlăuntru a găuricilor și crepăturilor coșniței cu un fel de cleiu, și treptat adunarea albinelor înspre mijlocul coșniței, unde în partea din sus au depus mierea astupată, ceva mai la vale cea neastupată și apoi îndată clocitura. Această gătire pusă la cale de însași firea, trebuie să fie îndemn pentru stupar, ca și el să facă din parte-și tot ce este de neapărată trebuință pentru buna iernare a stupilor.

«Chinuesc toate acestea, pentru-că nu mă las să-și facă ris de mine... Să am eu de-a face c'un jidan? da un' s'a mai pomenit așa păcat!.. Să știu că mor de foame; să mă usuc ca coarna de muncă; să mă sdrobească dacă are gust: — da n'am să-mi dau trupul lui, pentru-că are să m'ajute crucea și crucea-i tare de sfarmă pe diavol, d'apoi uneltirile unui câne de om».

Imbărbătată deschide ușor ușa:

— Bine ai venit, Măriuca, zice Jidanul.

— Sărut mâna.

— Mai bine sărută-mi obrazul.

Ea lăsă ochii în pământ și tace, frământând cu neastâmpăr sărvețul în mâni.

— Vrei să-mi spui că n'ai să mai fugi de mine?

El dă să-i prindă mâinile, dar' dinsa se smucește și face câți-va pași îndărăt.

— Am venit după tain.

— Crezi tu c'ai să ieși la bun hat, cu încăpăținarea asta a ta? Vine iarna și tu ești datoare și dela anu. Dacă ai fi fost nevastă cu minte, așa după-cum ești frumoasă, azi ai avea și părăluțe. Nu știi cum să trăiești în lume.

Am scăpat.

— Din vieța țeranilor moldoveni —

«Ear' trebuie să dau ochii cu spurcăciunea ceea de Moisă».

La gândul acesta, i-s'au tăeat picioarele de pe la glesne și Măriuca se răzimă obosită de ușorul ușei. I-se tulburase mintea, de nici nu mai putea gândi. Parcă i-s'ar fi pus o negură pe ochi: zărea numai ca prin sită. Năucise de nu se dumerea pe ce lume-i.

«Mai bine s'ar deschide pământul să mă înghită de vie, de cât să mai duc un traiu așa de fără odihnă».

Își zărește chipul în tereastră ușei. O cuprinde ura împotriva trupului ei frumos: îi era ciudă că, după atâta sdruncin, după atâta suferință, nu se dă răpus să se slătească, să se dihoace odată, ca să nu mai fie de dorit.

«Atunci poate aș scăpa de urmărirea îndărătnică a vichilului».

Câte n'a suferit dela el: Tain prost; înșelată la socoteli; de prăsit îi da unde era pământul mai cleios și mai cu bulgări; secera pânea cea pâlămidoasă; — la urmă îi ucide și bărbatul.

Nu voi arăta însă la acest loc cum este a se urma la gătitul stupilor din coșnițele simple de nuiele, de paie sau de papură. Acestora li-se poate ajuta puțin. Ajutorul de căpetenie pentru cei mai slabi este a li-se îmbia, cum am arătat mai sus, hrană; ear' cei fără matcă a-i împreuna cu alții sau măcar a mătura albinele din ei în depărtare de stupină, și cu mierea a ajuta unde e de ajutorat.

În coșnițele mobile este a se urma în modul următor: din stupii mijlocii și slabi se scot toate ramele cu faguri și miere, ce se află deasupra poliței, ear' albinele se alungă cu fum în partea de sub poliță. Gratia despărțitoare se acoperă cu o scândurice sau hârtie groasă (papendekel) și peste aceasta se pune hârtie de 2—3 degete, sau se umple cu fășii ce es din oblitul scândurilor sau cu paie bine uscate.

După această lucrare trebuie cercetat, cari din stupi și-au omorît trântorii. Cercetarea se face în orele de amiază, privind pe rînd la urdiniș: din cari stupi mai sboară, eșind și întrînd, trântorii. Cei-ce și-au omorît trântorii, sau și-i omoară în August, au matcă în regulă, și avînd și miere îndeajuns sunt stupi de traiu. Cei-ce și într'un târziu prin August au trântorii, trebuie cercetați de matcă; cei cu trântorii mici, numai ca albinele, au matcă netrebnică: bătrână ori necocoșită, sau o albină oare-care ține locul de matcă. În astfel de stupi

Vrea s'o apuce de sîn; ea-l pălește peste mână.

— Ia seama că dai în foc, nu în mine.

— Dă-mi și d-ta pace, ce ți-am făcut eu? Am spus o-dată că nu se poate, ce mai vrei? Nu-ți ajunge că m'ai sărăcit și mi-ai omorît bărbatul? N'am vrut să mă las, pentru-că s creștină; acu chiar dacă mi-ași prăpădi legea, nu m'aș da, pentru-că te urăsc.

— Așa? — bine! Vom vedea care din doi.

Moisă ea cușitul, desvălește putina cu brînză și-i curăță de cea mai mucigăită.

— Nici câinii n'ar mânca-o! zice femeea.

— Tu trebuie s'o mînânci, nu ți-se cuvine mai bună. Faci încă gură?

Măriuca mînioasă aruncă brînză înapoi în putină, scutură șărvetu și ese plîngînd.

— Vezi de te rîzgîndește, dacă vrei să fie mai bine — altfel ai să iei lumea în cap.

Câte-odată îi venea în minte să se jăluască boerului, dar' ear' își luă de seamă: Pe cine are să creadă? Il știa că ține la vechil, pentru-că jidanu era supus, lingușitor și săritor la treabă. Tăcea și înghița într'însa tot necazu.

întîlnim adesea și căsuli (țițe) de matcă cu vermuleți în ele. Acești stupi nu sunt de iernat. Matca bătrână, ori necocoșită trebuie prinsă și ucisă, ear' albinele măturate într'un unghet al grădinei, departe de stupină, unde se duce coșnița cu stupul de pricină. Stupul cu matca falsă, adecă unde o albină de rînd ține locul matcei, se tractează ca și cei cu matcă bătrână sau necocoșită; atîta numai, că matca falsă nu se ucide, din pricina că nu se poate cunoaște, ci se mătură împreună cu celelalte albine. Albinele măturate sboară la stupină, și neaflîndu-și coșnița, se trag în coșnițele vecine, unde sunt primite, ear' matca falsă ucisă. Fagurii cu clocitură de trântorii îi așază în o coșniță cu stup în toată regula, după-ce mai întăiu am retezat capul puilor; fagurii cu oue nu-i mai punem deocamdată în coșniță cu albine.

Stupii slabi, deși ar fi lipsiți de trântorii și ar avea matcă, de altfel bună, se împreună cu alții. Spre acest sfîrșit matca se ucide și după 2 zile și 2 nopți fagurii cu miere, cu pui și albine se așază într'o coșniță în care se află un stup mijlociu sau mai slăbuț, ear' coșniței cu stupul de pricină i-se închide urdinișul sau și mai bine se înlătură pe un timp oare care.

În stupii de iernat fagurii se așază astfel: îndată sub poliță vin cel puțin 6 faguri cu miere astupată, dedesubt alți faguri cu miere astupată numai în

Lacrămile îi curgeau una din ochi. Să ducea la mașină c'avea de făcut o mulțime de zile. Și-ar fi curmat singură vieața, dar' ducea două suflete în trupul ei și ea nu era stăpîna de cât pe unu. Dacă dușmanii i-au perdut așa de mișelește soțul, ea îi datoare să-i ocrotească măcar odreasla. Și moartea năprasnică a bărbatu-so îi vine ear' în minte:

Nici într'un an n'avea parte boerul de lanul din deal, de pădurea cea mare: toată recolta i-o strica mistreții, încuibăți în smîrcurile codrului nepătruns. Anul acela avea niște grâu, de mai mare dragu să-l privești. Il durea inima gîndindu-se că are să-l prăpădească. Hotărește să pue paznici, ca să sperie porcii când s'or arăta. Moisă tocmește și pe Petrache Cocuz, bărbatu Măricăi — chipu să-l îndepărteze noaptea de casă, pentru a se putea apropia mai ușor de nevastă-sa. Da femeea nu-l suferia, Doamne păzește!

Nici nu se jăluia bărbatului, că se temea de huet: Il știa cam smuncit din botez și-i era frică de-o întîmplare. Într'o seară, ia vichilul un păhar mai mult, încalecă și pornește, cam în doi peri, înspre casa lui Cocuz.

partea deasupra, ear' mai la vale cu miere neastupată și cu pui, potrivit ca fiecare stup să aibă cel puțin 8 kilograme de miere. Faguri cu clocitură (cu pui) să nu rămîna nici în nemijlocita apropiere a urdinișului, nici în a ferestrei; ear' fagurii de trântorii trebuie scoși cu desevîrșire, și locul gol dintre rîndul din sus și din jos al fagurilor trebuie umplut cu bucățele de faguri, ca albinele să poată trece cu înlesnire în timpul iernei la miere, după-ce pe fagurii din jos o găta. Despărțimentul deasupra poliței și cel din dărătul ferestrei trebuie umplute, cum s'a zis mai sus, ca să țină cald.

ROMUL SIMU

LEGUMARIT

Sălată și cicorie timpurie.

Toate legumele, ce țêranelle noastre cultivă în grădini, le samănă primăvara, adesea destul de timpuriu. Dar' ce folos? Rêceala, vînturile și seceta le țin în loc, și nu rêsar pînă într'un târziu, ear' rêsărite cresc foarte cu anevoie, astfel că sătenii numai prin Iunie încep a gusta legumi proaspete. Și ce bine le-ar prinde avînd de aceste măcar pe la începutul lui Maiu?

Spre acest sfîrșit țêranelle trebuie să se îngrijească încă de pe acum, samănînd sălată și cicorie. Aceste legume rêsar înggrabă, și cresc într'una pînă dă frigul. În Octomvrie sălata se

Bate la ușă:

— Cine-i acolo?

— Eu, rêsponse Jidanul.

— Petrache s'a dus la pîndă încă de cu ziuă, ce mai cauți? întrebă femeea.

— Pe tine.

— Ți-ai prăpădit mintea?

— Nu, da'ncep să mi-o prăpădesc. Nu-mi da cu piciorul, că n'ai să duci zile bune în sat. Deschide!

— Nu vreau.

— Deschide, cât te rog cu binele.

— Nu pot.

— Nu mă face să te aduc la strîmtorare, atunci ai să mă rogi tu și eu am să ridic din umere.

— Atîta să trăești.

— Mă batjocurești, ai?

— Dacă nu-ți vii în fire. Du-te dela ușa mea, c'a simțit lumea și mă taie Petrache.

— Las' că te mîntui eu de dînsul!

S'a auzit numai dupăitul calului care să îndepărta. Vorbele din urmă ale vichilului, a săgetat-o prin inimă.

— »Cine știe ce mai urzește în mintea lui, nelegiuitul!«

poate răsădi și e bine să se răsădească. Atât sălata cât și cicoria îndură frigul iernei și rămân neîntrerupt verzi. Indată ce dă căldura de primăvară ele cresc repede și astfel prin Aprilie, cel mult la începutul lui Maiu, pot avea și plugarii nostri un nutreț bun și sănătos de legume proaspete.

Sămănați așadar încă de pe acum sălată și cicorie!

POMĂRIT

Altoirea în ochiu sau ocularea.

Dintre toate modurile de altoit cel mai bun și mai ușor este ocularea care se face acum în August. La felul acesta de altoire nu mai avem lipsă de rășina sau ceara de altoit, nici nu mai legăm cu cârpă și nici nu tăiem mlădițe de altoit mai înainte. Aici luăm un singur mugur de pe o mlădiță nobilă și-l așezăm sub scoarța unui pădureț, apoi legăm cu ceva teiu și lucrul e gata.

La oculare avem lipsă de un cuțit să taie ca briciul, de mlădiță nobilă verde și de ceva teiu. Acum ne ducem la pădureț ce voim a-l altoi. Căutăm locul unde voim să-l altoim, apoi tăiem în coaje odată curmeziș și odată în jos, cam așa , apoi cu un ic de lemn desfacem scoarța, sau dacă cineva își cumpără cuțit anume de oculat, acelea au și un tăiș de os pentru desfacerea coajei.

După aceea tăiem mugurul de pe surcelul nobil, așa în formă de aschie, de

2 cm., cu ceva lemn sub scoarță, așa: apoi prindem cu degetele de coada frunzei și așezăm mugurul sub scoarța pădurețului unde am tăiat; acum legăm cu teiu sau rafie din jos în sus și așa se tocim, ca scoarța pădurețului de asupra să se împreune earăși și atunci aschia mugurului este acoperită de toate părțile de scoarța pădurețului. După aceea tăiem pădurețul cam de o palmă dela altoire în sus, curățim crengile laterale. La o săptămână putem observa, dacă e prins, coada frunzei cade singură jos, ear' mugurul rămâne verde, așa stă acolo până în primăvară când apoi tăiem pădurețul mai aproape de ochiul nobil și îngrijim ca numai din el să dea lăstar nou.

Lucrul acesta merge iute. Prin oculare se pot altoi 10, până ce ai altoi 1 ca primăvara. Afară de aceea succede cu mult mai bine. Prin oculare putem altoi pădureți cât de tineri și subțiri, prin ce asemenea ajungem la altoi frumoși cu 3—4 ani înainte. Cu cât e mai aproape de pământ, cu atât crește mai bine și mai frumos.

La școalele de pomi pretutindenea se folosește astăzi aproape numai acest mod de altoire, pentru-că primăvara abia pot răsbi alte lucruri.

Să facem și noi așa și mai cu de-adinsul să ne nisuiim la cultivarea pomilor.

IOAN MUNTEAN

Avea nădejde însă pe încărcătură: umpluse țeava mai până în gură cu praf și cu sfărmituri de ceaur și o bătuse sdravăn. Se sue repede într'un copac cu pătul. Cocuz scăpase din multe pericole și gândul acesta îl făcea să tremure.

Poteca porcilor, era prin mâncătura unui părâu făcut de ploi. Cocuz se razimă de un stejar mai de departe; de stejarul crăcos, ca să se poată sui lesne la un timp de Doamne păzește. Ceialalți se sue și ei prin pătulele lor.

»Jidan spurcat! hm.. zise Jidanul gândindu-se la vorbele femeii, te-oiu aduce eu la crezare, haită creștină. Ți-oiu arăta eu ce poate credința ta. Intâiu am umblat după tine, pentru-că ești frumoasă, acum umblu să te am pentru a birui crucea, pentru a ride de legea ta îngenunchiată.»

Un pufnit sălbatic îi rupe șirul gândurilor. Inghetase de frică: un cârd de mistreți se ridică pe hățis la deal. Erau unii cât juncu de mari, alții numai cât mâneca cojocelului

Mergeau cât mergeau și-apoi se opreau, ridicând surlile în vânt. Pufneau din restimp

Insoțire de inmormântare în Mada.

Înțelegând toloasele acestor însoțiri, frunțașii comunei Mada (lângă Geoagiu), s'au înțeles între sine și s'au învoit să încerce și ei să înființeze o Insoțire de inmormântare.

Pe ziua Sfântului Ilie-Proroc, dl preot *Iosif Bogdan* a invitat pe redactorul foii noastre, *Ioan Moța*, să meargă la Mada, ca după slujba d-zeească oprind poporul în biserică, să conducă adunarea generală de constituire, și unde va fi de lipsă să dea deslușirile de lipsă la eventuale nedumeriri.

Dl Moța s'a dus pe ziua numită la Mada și a condus adunarea de constituire, lămurind numărului popor de față alcătuirea însoțirii și arătându-i foloasele ei. Foarte mulți s'au declarat gata a intra în folositoarea tovarășie, și întru cât vor încăpea, vor fi primiți și membrii din comunele vecine, d. p. din *Balșa, Ardeu*, etc.

Taxa de intrare s'a statorit la 1 cor., pentru care urmașii membrului răposat vor căpăta 50 coroane, ear' taxa ce se va plăti după fiecare soț mort la cassa Insoțirii, e 30 fileri. Partea fiecăruia crește într'una peste cele 50 coroane, cu de atâtea ori 25 fileri de câte-ori a plătit el ajutorul la soți răposati. Ajutorul cel mai mare poate fi 125 coroane (dacă membrul a trăit adecă de a plătit taxa la 300 de soți morți naintea lui.)

După-ce s'au cetit statutele și s'au primit, fiind să se treacă la constituirea Insoțirii, tot poporul cerea ca director (conducător) al Insoțirii să fie dl preot *I. Bogdan*, ca cel-ce a stăruit în jurul înființării, dar' la lămuririle date, că la această însoțire slujba de cassar e cea mai grea, având cassarul să poarte 2—3 rënduri de cărți de socoată, să fină de scurt pe portărelul (adunătorul de bani), să scrie la foaia fiecărui membru când și-a plătit cei 30 fileri și pentru cine, etc., și

în restimp, umplând liniștea nopții de groază. Cum era lumină ca ziua, să vedea totul.

Moisă îmbrățișase trunchiul copacului, ghemuindu-se în fundul pătului. Se uita la Cocuz și-l pălea rușinea, când îl vedea așa de nepăsător, cu arma subsuoară, așteptând liniștit porcii:

»Goi sălbatec!» zise el despre creștin.

Copacul să clătina cu el, de credea că-l scutura cine-va. Făr' să vrea, să uita în jos să vadă cine-l sgâșină? Nimeni. Dă să cuprindă mai tare trunchiul, dar' brațele i-se tae, se moleșesc, de par-că i-ar fi perit de odată vloga din vine.

Mistreții ajung mai drept la el, Cocuz întinde încet pușca pe lângă copac și-o descarcă: Țeava s'a făcut țanduri; o aschie îi intrase în cap, răpuindu-l pe loc. Porcii încrunțați, să reped și-l sfășie, de-l amestecă cu pământul.

Moisă cât pe ci să sbucnească de bucurie. Să silea mult să-și ascundă veselia ce-i îmbujorase fața.

(Va urma).

I. ADAM.

Il venea să sară din pat, să alerge la bărbatu-seu și să-i spuie să se păzească, dar' îl știa voinic și gândul acesta o liniștește.

Moisă ajunge la locul păzit. Pândarii stăteau pe marginea lanului, dinspre pădure, răzimați în puște.

Vremea era frumoasă. Luna lumina ca ziua. Aburea numai un vânticel văratec, mănând lanul de grâu înspicat, în valuri întunecoase.

— Măi, boeriul a spus că-i e poftă de carne de mistreț. Cine-i împușcă un godac, are bună mulțămărită.

— Auzi, măi Petrache? — zic pândarii, că-l știau bun trăgaci.

— Bine, mi-oi cerca norocul.

— Mare lucru ar fi, să faci și minunea asta! — îngână vichilul (Jidanul).

— Păi, numa unu am împușcat eu?

— Dela mine ai o vadră de vin.

— Bine.

— Iacă îți dau pușca mea: bate mai bine.

— Mulțămesc, zise omul, și luă pușca.

Moisă se înveselește. Dar' neliniștea îl cuprinde îndată: »S'ar putea să nu moară și muerea are să-și bată joc înainte de mine.»

deci aci fiind lipsă de puterea cea mai bună, — adunarea a ales pe dl preot Bogdan de cassar al Insoțirii, ear' de director pe Iosif Tomescu, cantor și fruntaș în comună, de secretar pe N. Marcu, cântăreț și fost învățator, ear' în comitet 12 oameni din toate crângurile comunei, cu primarul în frunte.

Fiind la §. 7 și 10 vorbă de înființarea unui fond special, oamenii s'au învoit cu drag să se tragă din partea fiecăruia (din cele 50 cor. fundamentale) câte 5 cor. pentru un fond anume, din care să se cheltuiască pentru trebuințe bisericesti și școlare, d. e. pentru cumpărarea de cărți la copiii de școală din părinți săraci, sau pentru împodobirea sf. biserică, etc. Și așa au legat și o a doua faptă bună, de cea una mare, care este Insoțirea însași.

Dl Moța a mulțumit apoi oamenilor pentru aplicarea lor bună spre acest lucru de folos pentru ei, și dorindu-le spor și avânt frumos, a închis adunarea.

S'au luat măsurile de lipsă, ca să se decopieze cât mai repede statutele în 2 limbi: românește și ungurește paralel, asemenea și protocolul adunării generale, și după timbrare să se înainteze prin protopretor la ministrul de interne spre aprobare. Peste vre-o 1/2 an, Mada va avea o Insoțire din cele mai folositoare.

Deprinzându-se cu una și văzându-i foloasele, oamenii vor trece apoi mai ușor și la a înființa altele, de pildă tovărășii agricole, magazine etc. Și așa e bine să facă.

ȘTIRI DE TOT FELUL

La 5/18 Septembrie se ține în Blaj *sinod provincial* conchemat de I. P. S. Metropolitul Mihalyi, pentru a să înțelege asupra felului cum să se serbeze împlinirea alor 200 de ani dela unirea cu Roma.

Din istorie.

— după A. D. Xenopol —

Timpurile dinaintea stăpânirii romane.

513 a. Chr.—160 d. Chr.

Schiții și Agatirșii.

Din vremile cele vechi, foarte puține documente istorice ne-au rămas. Căci oamenii în vremile acestea foarte puțin scriau și și din puținul acesta mare parte s'a pierdut. Cu deosebire despre țerile locuite astăzi de Români puțin de tot știm din vechime. Știrile noastre asupra acestor vremuri de mult apuse le culegem aproape din un singur izvor, dela Herodot, poreclit și părintele istoriei. Știrile date de acest istoric sunt cu atât mai sigure, fiindcă el avu privilegiul de a cunoaște prin propria lui persoană ținuturile; despre cari povestește, ear' țerile, pe unde n'a călătorit, ni-le descrie după spusele unor persoane bine informate.

Scitia, după spusele lui Herodot, este un șes mare, care se extindea în Rusia-răsăriteană de astăzi, cuprinzând în sine și Moldova, gurile Dunării și Dobrogea de astăzi,

România la Expoziția din Paris. Juriul expoziției universale pentru produsele miniere și asimilare, a distribuit recompensele. România a obținut 18 recompense pentru 18 exposanți: 5 mari premii de onoare, 2 medalii de aur, 5 medalii de argint, 2 de bronz și 4 mențiuni onorabile.

Petroleul român în deosebi a câștigat un succes din cele mai mari. România printre cele 26 state participante, este singură ai cărei participanți au obținut *toți* recompense (premiu).

Încă ceva: Pe când din 18 exposanți din România 5 au obținut mari premii de onoare, din 1223 exposanți din Statele-Unite n'au obținut de cât 11, ear' din 50 exposanți unguri numai 2, mari premii.

Vermil de mătăasă sunt tot mai mult prețuiți la oamenii ce știu să le iee folosul cel dat de ei așa pe ușor. Intre altele poporul rusesc a început a înțelege ce bun izvor de câștig sunt vermilii de mătăasă, și anul trecut au trimis în afară de trei ori atâta mătăasă cât în celalalt an. În anul înaintaș trimiseseră de 243.000 ruble, în anul trecut de 1.209.000 ruble. Și cultivatorii de mătăasă sporesc mereu.

Anarhiștii, cari și-au pus de gând răsturnarea stărilor și clădirilor de azi a statelor, începând zdrobirea dela vârt, — amenință că, după Umberto al Italiei, curând vor omorî încă 4 domnitori. O încercare au și făcut la capetul săptămânii trecute, voind să ucidă pe Șahul (Impăratul) Persiei în Paris, dar' încercătorul n'a reușit și a fost prins.

Rodul prunelor în România. Anul acesta — spune „Amicul Agriculturului“, rodul prunelor este considerabil de mare. *Prunii se rup de mult rod ce poartă.* Am văzut pruni rupți și despicați astfel, încât

care se numia pe timpul Romanilor »Scythia minor«. În privința celorlalte granițe ale Scitiei Herodot ne spune, că: »spre Apus să mărginește Scitia mai întâi de cătră Agatirși, apoi de cătră Neuri, mai apoi de cătră Adrofagi și în sfârșit de Melanchleni«. Marginele dintre aceste popoare, trebuie că au fost munți, riuri, căci altcum aceste popoare fiind aproape sălbatece nu se puteau suferi unul pe altul locuind pe același șes. Aceste granițe n'au fost poate altele decât Carpații nostri.

Cu toate-că Scitia era așa de întinsă, poporul Scitilor, care locuia într'insa, nu s'a mulțumit cu atât. Ei s'au extins cu timpul și peste Muntenia, cel puțin până la riul Olt. Căci nu ne putem închipui cum un popor aproape sălbatec, cum era al Scitilor, să fi trăit numai pe o parte a unui șes și ceealaltă parte să fi lăsat-o neocupată.

Dintre popoarele mărginașe ale Scitilor pe noi ne interesează mai mult Agatirșii. Aceștia locuiau în Transilvania de azi. Despre ei ne spune Herodot, că erau niște oameni cu port răsăfat și foarte purtători de aur, cu care își împodobeau hainele. Chiar și această descriere a portului Agatirșilor ne dă

sunt expuși periclenei în anul viitor. De ce? Fiind-că nu îngrijim de bieții arbori, și ei ne dau fructe în anii buni, atâtea încât se rup. De ce când sunt atât de încărcăți de rod, nu-l rărim? Și rodul ar fi mai bun și nici arborele nu s'ar rupe.

Omor politic în București. Sâmbătă noaptea profesorul Stefan Mihăileanu dela liceul Sf. Sava din București când mergea spre casă cu soția și cu o fetiță a sa, a fost împușcat pe la spate de un croitor bulgar din Macedonia, cu numele Stefan Dimitroff. Profesorul a murit. Asasinul zice, că a comis crima din motive politice: profesorul Mihăileanu redacta în București foaia »Peninsula Balcanică«, în care apărea interesele Românilor din Macedonia.

Rodul viilor în România. Ca și pentru plantațiunile de arbori roditori, anul acesta va rămânea memorabil pentru producțiunea strugurilor. Mai toate viile, până și unele slabe și rău tratate, sunt pline de rod.

O înaltă vizită ne așteaptă. Precum află »Tribuna Poporului« din o scrisoare din Sibiu, I. P. S. S. Metropolitul I. Mețian are în plan să facă în curând o vizită canonică și la Orăștie și de aci la Alba-Iulia.

Frumoase jertfe pentru școală a adus comuna Gurariu (I. Sibiu): și-a zidit acum o școală nouă care a costat-o 40.000 fl. În curând va fi sfințită și dată tolosinței. Poporul dorește ca sfințirea școlii să fie săvârșită prin însuși I. P. S. S. Metropolitul.

Scrieri premiate de comitetul Asociațiunii. Comitetul central al Asociațiunii a decis să premieze și să publice 2 din scrierile prezentate la concursul seu literar: și anume: »Povestirile din viața țeranilor« de I. P.

mijlocul de a hotări țara, în care locuiau ei. Îmbelșugarea aurului de pe vestmintele lor provenia din bogatele mine ale Transilvaniei, ale căror bogății se vede, că deja de pe timpul acela se exploatau (scoteau). Afară de aceasta Agatirșii mai cultivau și albinele, așa că Tracii, un popor din Sudul Dunării, auzind de țeara de dincolo de Dunăre scorniră închipuirea, că țeara aceea e așa de plină de albine, încât împedecă pe oameni în drumul lor. Tot asemenea spuneau și Scitii, că la marginea țării lor de cătră Nord-Răsărit nu este cu puțință a pătrunde din cauza nenumăratei mulțime de pene, ce zboară în vâzduh, ceea-ce însuși Herodot explică prin o vecinică și deasă ninsoare.

Afară de aceste ocupațiuni Agatirșii să mai îndeletniceau și cu cultivarea pământului. Fiind țara locuită de ei mai mult muntoasă și plină de păduri, viața nomadă devenia mai grea și astfel trebuie să se fi așezat construindu-și locuințe statornice. Dar' totuși ocupațiunea lor de căpetenie era stupăritul, care le aducea și venite, căci produceau miere atât de multă, încât o și exporțau la alte popoare.

(Va urma).

G. P.

Reteganul și „Leguirea țării noastre” de Dr. Victor Onișor.

Italia are rege nou pe Victor Emanuel III, fiul ucisului Umberto. El a dat o frumoasă proclamație către popor, făgăduind a urma pe calea marelui său moș și-a bunului său tată, de a susține legături bune între rege și popor. Tatăl său Umberto, a fost înmormântat cu mare pompă în Roma.

Producțiunea fânului în România a fost aproape pretutindeni bună. Fânul a fost strins cu băgare de seamă, și *calitatea lui este mai presus ca fânurile de mai mulți ani încoace!*

Nunta din Belgrad. Dumineca trecută s'a săvârșit în catedrala din Belgrad cununia regelui Alexandru cu Draga Lunjevița. Orașul era frumos decorat, ear' pe strade undula mulțimea de oameni veniți de prin toate părțile țării, ca să vadă nunta regelui. La vr'o 30.000 erau numai oamenii sosiți din provincă, afară de publicul din străinătate, care încă era mult. Pe stradele prin cari aveau să treacă nuntașii, țineau cordon dublu soldații. Nici o curte domnitoare nu și-a trimis reprezentant la nuntă.

Neînțelegeri la expoziția din Paris. Revista „La vigne française” spune că multe vinuri expuse la expoziție au fost scoase din șirul celor ce pot fi premiate, și anume vinuri ce sunt produse în alte țări ale Europei și chiar în alte continente și totuși poartă nume franceze, d. e. „Vin de Bordeaux” „de Medoc” etc.

Comisarul grupului examinator de vinuri, a propus să fie scoase dela premiu atari vinuri, ca unele cărora s'au dat nume false, nume din cele mari franceze, pentru a doborânda poate premii.

La aceasta „Rev. Viticolă și Horticolă” din București, care crede că și multe vinuri din România cad sub măsura din vorbă, dă următoarea lămurire: Iubitorii de vinuri nobile au adus vițe „de Bordeaux”, „de Medoc”, etc. din Franța și au prăsit în Țară, producând vin tot așa de excelent ca în însăși patria lui, în Franța. Fiind din cele mai nobile vinuri ale Țării, a fost dus și expus în expoziție, căci deși i-s'a lăsat numele francez, ca amintire a originii lui, el e vin român, adevărat produs al Țării, — deci e greșită măsura propusă de inspectorul francez, care cere ca astfel de vinuri „cu nume false”, să nu fie premiate.

Moarte. Rosalia Iacob n. Suciuc din Cristior, a reposat Joi în 20 Iul. n. după un morb greu, în etate abia de 17 ani, după 1 an și 10 luni a fericitei căsătorii. O deplânge nemângâiatul soț și o copilă orfană. Fie-țărina ușoară.

Exportul Rusiei. Anul trecut a fost așa an slab pentru Rusia, că exportul ei (trimiterea în afară) de bucate, a scăzut cu preț de 76 mil. ruble față de anul înaintaș.

Cununie Corneliu Itul și Liviu Vârvoiu își serbează cununia Duminecă în 12 August în biserica gr-cat. din Hătegel

Frumos dar a făcut în decursul anului școlar trecut v. d. Maria C. Lăpădat pe sama Fondului școlar din Seliște: a dăruit anume 1000 Coroane, întru pomenirea răposatului său frate Dr. D. Răcuciu, fost avocat în Sibiu.

Moarte între copii. În unele părți ale comitatului băntue boale primejdioase între copii. Între altele la Săcărâmb și Vărmaga ni-se scrie că au murit în săptămânile din urmă foarte mulți copii de tusa grea (zisă „măgărească”) și de vârsat.

Mare tempestate în Treiscaune. În săptămâna trecută s'a descărcat asupra mai multor comune din Treiscaune o mare tempestate. Pe munți a fost o ruptură de nori, care a făcut să exundeze văile, răsturnând clăile de grâne dela câmp și ducând o parte din ele. Marele pod din centrul comunei Covasna, clădit de curând cu spese considerabile, a fost distrus. Cu ocaziunea aceasta căzură în apă mai mulți muncitori, cari se aflau pe pod, săvârșind lucrări de apărare. Între ei era și vice-primarul comunei.

Să însemneze oare ceva? „Bud. Tud.” foaie oficioasă, aduce știrea, că în ministerul de comerț și comunicațiune, s'a luat hotărârea de a da din partea statului 10—12 stipendii pentru tineri croați și sârbi, cari se pregătesc pentru slujbe la trenuri.

Aceasta se face pentru-că pe liniile ferate din Croația și Slavonia, unde e de lucru tot cu poporațiune croată și sârbă, slujbașii de tren unguri, neștiind limba poporațiunii, își pot împlini numai cu greu și cu mari neplăceri, slujba lor. De aceea guvernul pare a face un pas spre îndreptarea lucrurilor, invitând îndeosebi tineri croați și sârbi să primească stipendiile, să se pregătească pentru posturile dela tren în țara lor și să le ocupe apoi ei (având în măsura a se retrage cei unguri necunosători ai limbii poporului).

Să însemneze oare aceasta ceva? Să fie aceasta un bun început de îndreptare a astorfel de stări de lucruri pe la instituții publice, cum e și trenul, unde până azi dăinuiesc în acest punct stări prea nenaturale?

Pentru Croația deja dela 1 Septembrie a. c. se dau aceste stipendii.

Vinul italian. Vinurile italiene au început să dea de gând și vecinilor lor francezi. Erau țeri în cari vinurile franceze se căutau și treceau mai tare, și azi vinurile italiene au ajuns a înlătura pe cele franceze ca și pe altele și a fi aproape numai ele căutate. Așa erau de pildă coloniile indiene a Holandiei, de unde negustorii de vin francezi s'au vîzut de-odată strîmtoși și dați cu totul înapoi prin cei italieni. Acum producătorii de vinuri francezi și negustorii lor de vinuri, de teamă că vor păși peste tot locul așa, au format o societate anume, pentru-ca împreună să poată întimpina concurența italiană pe piețele de vinuri.

Asemenea mișcare contra vinurilor italiene se simte și la noi în țară, unde încă au început a intra în măsură mare.

Dar' noi ca economi Români, ce vedem în istoria asta? Aceea, că în vreme-ce noi suntem abia la a-b-c, abia începători și în

cultivarea viilor, ca aproape în toate, deși avem cele mai fericite locuri de roadă pentru vii, — pe atunci alte popoare surori, mai întreprinzătoare, mai stăruitoare în toate, au dus lucrul așa departe, că poartă răboiul de întrecere cu roada viilor și țarinelor lor pe cele mai îndepărtate piețe ale lumii!

Gândindu-ne la acestea, să ne străduim și noi cu dinadinsul a ne ridica în toți ramii economiei noastre, și a nu ne mulțumi numai cu cât ne e de ajuns de azi pe mâne.

Prețul bucatelor.

In Budapesta.

La bursa din Budapesta prețurile scăzuseră în timpul din urmă, dar' de vre-o săptămână încoace ele s'au îmbunătățit și se mențin.

În 8 August s'a vîndut în Pesta: Grâu frumos de Tisa, nou, greu de 80 kil., maza metrică cu 8 fl., cu 8 fl. 5 cr., cu 8 fl. 15 cr. și cu 8 fl. 20 cr., de cel mestecat cu 7 fl. 80—8 fl.; grâu vechiu de 79.5 kg. greu, cu 8 fl. 5 cr.

Săcară nouă m. m. cu 6 fl. 95 cr., săcară veche cu 6 fl. 80 cr.

Ovės m. m. cu 5 fl. 22½ cr.

Cucuruz m. m. cu 6 fl. 40 cr.

În părțile noastre vînd oamenii grăul cel nou cu 1 fl. 35—40 cr. ferdela de 30 litre, deci mai ieftin ca înainte de secere, deși ar trebui să-l țină la preț fiind roada cam slabă în țară.

FELURITE POVEȚE

Contra mătasei din trifoiuri.

Ekonomi pășiți iau pentru a împedea lăpșirea mătasei în trifoiuri și luțernă, și următoarea măsură:

Unde stricăcioasa buruiănă a făcut în holdă un ochiu galben, stăpânul trage în jurul ei un șanțuleț rotund, cu gliile căzute în lăuntru și prin asta împedecă întinderea mai departe a blăstămatei buruieni. Unii pun apoi pe micul ostrov pécătos pae, și-l pirllesc bine, și la primăvară îl vor sămăna de nou cu sămânță curată.

Pătlăgele roșii conservate întregi.

Acestea se conservă foarte bine într'un borcan de sticlă umplut până sus cu apă sărată și puțin oțetită.

Apa trebuie să fie destul de sărată, ast-fel ca un ou să plutească deasupra.

Pătlăgeaua trebuie să fie curată, netedă, bine dezvoltată și curățită de coada ei: cum ele plutesc în borcane, să avem grije de a le afunda prin mici bucățele de lemn, pentru a le ține la fund.

La suprafața borcanului se va vîrsa un centimetru sau două de unt-de-lemn, care plutind, va împedca contactul aerului și prin urmare fermentațiunea.

Borcanele cu pătlăgele roșii, trebuiesc așezate la un loc răcoros uscat. Dacă lucrul a fost făcut cu îngrijire, pătlăgeaua va fi tot așa de bună ca și când ar fi proaspătă.

Ingrășarea porcilor.

Nu e tot atât de îngrași porcul în vreme lungă ori în scurtă. Grăbind ingrășarea, nu câștigă numai timp, ci și bani, cruțând

mult din cheltuelile ce le ai la îngrășarea îndelungată.

De aceea nu suntem de părerea celor ce încep îngrășarea porcilor de acum de vara pentru Crăciun, dându-le tot puțin-puțin de mâncare; mai bine mai în scurt, dar atunci hrăniți din greu.

Ce produce îngrășarea mai repede? Nutrețul nici prea acru, dar' nici prea dulce, ci acrișor. Cucuruzul produce carne multă și gustoasă, dar' mai ales de-l amestecăm cu grumpene (spălate), și pușe se fiarbă împreună, ear' pe când încep grumpenele a plesni, le zdrobim și se face un fel de cir gros. Putem pune și napi de nutreț ori bostani în locul cartofilor. Așa apoi îngrășarea se face mult mai repede și carnea mai bună.

O regulă: În cocină se ținem cât se poate de curat, și așternut curat, sbicit. Face bine scopului.

Convocare.

Pentru a satisface îndatoririi primite din partea Înalt Preasfinției Sale D-lui Archiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* sub Nr. 6036. Plen. din 14 Iulie a. c., îmi iau voie a convoca prin aceasta o conferință pe *Duminică în 6/19 August a. c. la ora 1 p. m.* la băile minerale din *Feredeu Geoagiului* (*Fürdő-gyógy*).

Având în această conferință a se statorii eventualele sume cu cari comunele bisericesti ar contribui la dotațiunea protopresbiterului în cazul că s'ar susținea protopresbiteratul *Geoagiului*, rog pe on. Domni preoți și membrii comitetelor parohiale, a participa la această importantă conferință.

Sécărămb, 20 Iulie v. 1900.

Cu stimă

Alimpiu Oprea,
presbiter-capelan.

NOTIȚĂ LITERARĂ

Două cărți bune.

În îngrejurările noastre literare destul de sêrace, a Românilor de dincoace, două cărți au eșit de curând de sub tipar, cari sunt menite a ne trezi bucuria literară adormită: e una cartea d-șoarei *Maria Cioban*: „Scrisori către eleve“, și a doua traducerea d-lor *I. Chendi* și *C. Sandu*: „Ziua Invierii“ de H. Ibsen.

I

„Scrisori către eleve“.

Sirguincioasa d-șoară *Maria Cioban*, o fică mândră a Munților-Apuseni, care și în scrierile d-sale își accentuează cu drag originea de fică a acelor legendari Munți, profesoară la prima noastră școală superioară de fete, cea din Sibiu, — ne-a dat în cartea numită o lucrare originală în felul său, o broșură în care sunt adunate într'un bogat snop spicele cele mai frumoase a sfaturilor bune ce se pot da copilelor tinere, dacă vor ca să devină femei virtuose, modeste, bune, fericioare.

E la tot cazul una din cele mai frumoase ținte, ținta ce d-șoara Cioban și-a ales și s'a străduit să o atingă prin opșorul d-sale, dar' în același timp ținta grea, aș putea zice plictisitoare. E însă plictisitoare numai dacă scriitorul ce și-o alege nu are sentimentul și istețimea de-a o desbrăca de monotonia și serositatea obositoare a unei disertații moralisatoare, a o feri de a fi simplă predică morală. D-șoara Cioban însă, nu poate fi învinuită de acest defect. D-sa a avut bunul gust a da lucrării sale o formă artistică, plăcută, ușoară, neobositoare, ci chiar atrăgătoare: și-a ales ca mijloc forma epistolară: Cartea stă din 12 scrisori către felurite eleve, Anicuța, Mărioara, Silvia, Leontina, Aurora, etc; în fiecare scrisoare tractând o temă anume: despre religione, iubirea de neam, economie, lux, răutate, preținie, datorință, demnitate, fericire. Precum vedem adecă, teme cari luate în forma comună de disertații asupra acestor însușiri, ușor obosesc ba (pe unii) plictisesc chiar. Să fie însă încredințat fiecine, că cetind disertațiile-scrisori ale d-șoarei Cioban, nu se va plictisi, căci predate în formă de scrisoare, și aproape fiecare ilustrată prin câte o istorioară, legendă, poveste, care de care mai potrivită și poetică, dar' marcând bine nobila tendință, — după fiecare simți o plăcere în suflet și o adiere a vântului bun, a vântului nobil ce ți-a trecut prin inimă, te simți mai pornit spre bine, mai bun. Am putea zice că fiecare lucrare e o mică novelă, mișcătoare și nobil-sătoare. Și nu copilă de școală se fie, ci bărbat, și totuși cetești bucurios aceste „scrisori“.

Recomandăm cu căldură cartea, tuturor părinților cari ar dori să pună o lectură bună în mâna fiicelor lor. Dee-le cărticica d-șoarei Cioban, cea sirguincioasă ca o albină, carea pe lângă chemare de profesoară cu laudă implinită, ne mai procură și bucurii literare în frumoase poezii și în cărți ca cea de care vorbim. (A se cere la Librăria Archiepiscopalească în Sibiu, „Scrisori către eleve“ cu 1 Coroană exemplarul).

„Ziua Invierii“ se poate căpăta à 1 coroană plus porto și la tipografia «Minerva» în Orăștie. În numărul viitor vom descrie-o nițel.

I. M.

FELURIMI

Legenda norocului. Norocul este un moș bătrân-bătrân, c'un singur ochiu în creștetul capului.

Moș Noroc avea și el, biet, un copil voinic și frumos ca un leu tinăr. Odată, nu știu cum s'a întâmplat, și-a pierdut băiatul. De atunci unchișul aleargă fără preget, prin lume, căutându-și odorul pretutindeni: prin sate și prin orașe, prin ape și prin codri. În goana lui neintreruptă, orb așa cum este, pune mână pe câte un om și crezând că este fiu-său, începe a'l ridica încet-încet, îl ridică tot mai sus, îl ridică mereu, îl ridică într'una, până când îl aduce în dreptul singurului său ochiu din creștet; când a văzut că

nu-i băiatul lui, îl asvârle de acolo cu atâta furie pe cel ridicat, că nu se mai alege nici pulbere de dînsul!

Apoi Moș Noroc pornește mai departe în căutarea pierdutului copil...

*

Între două focuri. Odată, așa dela beție, se iau la batae în crășma unui evreu doi buclucași. Unu din amândoi trebuia să mănânce chelfaneala. Cel bătut, pornește judecată în privra celuilalt, jeluindu-se cum că l-ar fi stălcit așa fără nici o vină și-pune martor pe crășmar.

Da împricinatul, face ce face, și întâlneș e pe jidan:

— Să nu cumva se mă dai de gol, că te țărjolesc ca pe guzganii.

Potrivnicu, pe de altă parte, îl hotărăște să spue cum a văzut.

— Că de altfel, ai să faci Paștile pe coaste.

Evreul era prins între două ghionturi și n'avea în cotro mișca. Când la termin, judecătorul îl întrebă:

— Dumneata ai fost fajă, cine-o dat întâiu?

— Întăiu? — Zeu nu știu, n'am văzut.

— Ei, nu mai umbra aici cu părtineala, că te torn la dubă.

— Întăiu!...

Și jidanul se uită cu groază la cei cu pricina:

— Amândoi au dat întâiu!

Știre ultimă.

O telegramă trimisă din Viena aduce surprinzătoarea știre, că **A. S. Carl Ferdinand**, un membru al înaltei case Domnitoare, a fost ucis ieri, **Joi, în Viena**, probabil tot de ucigași anarhiști.

Ear' în Constantinopol prin placcate lipite pe zidurile orașului se face cunoscut, că în curând are să fie ucis și Sultanul turcesc.

Posta Redacției.

D-lui *Nic. Rom.* în *Paleș*. Am cercetat expediția și Vi-se trimite regulat. Binevoii a recerca posta de acolo ca să vă dea foaia numai celor trimiși de D.-V. — Nrii 27-28-29 vi-i-am trimis de nou.

D-Sale *G. Lazar* în *C. de-sus*. Ne cereți numerii apăruți până acuma. De când? dela început ori dela jumătatea anului? Dela 25 încoace vi-i-am expedit.

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihu.*

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihalai Danil David și Constantin Baicu.*

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Un învățacel

care a absolvat cel puțin două clase gimnasiale, se primește îndată în prăvălia de mărfuri curente și manufactură a subscrisului.

3-3

George Baciu,
Orăștie (Szászváros).

COPII ÎN COST

se primesc în Orăștie la
özv. **Boros Ferenczné**
Strada Fabrică (Gyár utca) Nr. 10.

Cuartașul: 3 cor. pe lună.

Cost cu cuartaș și spălat:
— 24 cor. pe lună. —

Hainele de pat trebuiesc
aduse de acasă. 1-3

Avis!

Având de mai mulți ani copii, cari cercetează școlile din Orăștie, în cuartaș și cost, avizez pe această cale pe on. părinți că pentru anul viitor școlar pot afla la subscrisul doi sau trei băieți cost și cuartaș în condițiuni convenabile.

Despre îngrijire și menagiu solid garantez.

Orăștie, la 10 Iulie 1900.

Albert Riebel,
negustor

3-4

vis-à-vis de școala română.

Învățacel de prăvălie. În prăvălia de manufactură a subscrisului se primește numai decât **un învățacel**, care se cunoască limbile străine. Vor fi preferiți cei-ce vor avea cel puțin 2 clase gimnasiale.

2-

Ion Lazaroiu,
comerciant în Orăștie.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(32)

Depuneri: cor. 1,750.000.

17-

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 80/0;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 60/0;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Publicați inserțiuni!

Timbru nu se mai plătește, deci fiecare inserat e cu 30 cr. mai ieftin ca înainte de 1 Iulie!

Scânduri

și

lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumpărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în Deva și Orăștie.

(65) 8-10

➔ În Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș
dinspre stație! ➔

Se recomandă
a executa următoarele: ♦♦

Opuri, Broșuri și
Placate ♦♦♦

Bilete de logodnă
și cununie ♦♦

Carte și epistole

Cuverturi în toată
mărimea ♦♦♦

Circulare și preț-
curenturi ♦♦

Note, Bilete de
vizită după plac
și cerere ♦♦♦

Registre și impri-
mate ♦♦♦♦

Anunțuri, Comp-
turi și Adrese

♦♦ Bilanțuri ♦♦

Comande
din afară ♦♦♦♦
♦♦♦ se efectuează
repede.

„Minerva“

Institut Tipografic, ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ societate pe acții

in Orăștie.

Inițiată în 1888.

Această tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.